

La petjada dels ibers

Autor: Glòria Aznar

Data de publicació: 13-06-2021

El Museu d'Arqueologia de Catalunya exposa peces trobades a la Ribera d'Ebre, la Terra Alta i el Baix Penedès.

Una màscara grotesca púnica trobada al nucli del Mas d'en Gual, al Vendrell; monedes pertanyents als homes de l'exèrcit cartaginès d'Anníbal, al seu pas per les Aixal·les, a Ascó; un penjoll d'or del Castellet de Banyoles, trobat a Tivissa o l'impressionant Tresor de vaixel·la de plata del mateix Castellet són algunes de les peces que es mostren al Museu d'Arqueologia de Catalunya en L'enigma iber. Arqueologia d'una civilització, visitable fins al pròxim gener. Exposició que presenta una selecció de 500 objectes procedents de 38 museus i institucions diferents.

Pel que fa als jaciments ibèrics a la província de Tarragona, d'on han sortit algunes de les peces exposades, David Asensio, un dels comissaris de la mostra, explica que si bé el Castellet de Banyoles és molt important perquè és molt gran i aquests jaciments són els menys abundants, no ho és menys el Coll del Moro, a Gandesa, ja que «ens informa de la vida als nuclis petits fortificats, rellevants per controlar els diferents sectors del territori. Igualment, els petits establiments rurals com els del Vendrell, els quals ens parlen de com era la població camperola».

Vas ritual amb decoració zoomorfa del poblat del Coll del Moro de Gandesa.

Quan els romans van arribar a la península Ibèrica es van trobar un panorama «divers i heterogeni», com apunta Asensio, arqueòleg i professor a la Universitat de Barcelona i a l'Autònoma. «Els ibers bàsicament ocupaven la franja mediterrània». Una petjada, la d'aquest poble, que es remunta als segles VI aC fins a l'I aC., amb una organització molt més avançada del que en un principi els experts imaginaven. Així, Asensio assenyala que «el fet mateix de tenir ciutats ja és emblemàtic, són formes de vida evolucionades. I en l'àmbit polític també era una organització complexa».

En aquest sentit, aquest especialista en arqueologia del món ibèric, revela que són «perfectament equivalents a les

ciutats-estat gregues de l'època clàssica. Ja són societats jerarquitzades». No obstant això, molts són encara els misteris que envolten aquesta civilització, ja que una de les dificultats per arribar al fons de les seves creences i costums és la impossibilitat d'entendre la seva escriptura. «Es conserven un bon grapat de textos i els llegim, però no els entenem. És una llengua morta», diu el professor. Un altre dels obstacles són els cent cinquanta anys d'assimilació progressiva de la cultura ibèrica per part de la romana. Tot i això, els objectes que van sortint a la llum permeten embastar la història d'aquests homes i dones.

Penjoll d'or del Castellet de Banyoles. Va aparèixer sota l'arada d'un pagès juntament amb mitja dotzena més, a principis del segle XX. Exposat normalment al Museu Nacional Arqueològic de Tarragona.

En el cas del Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre, L'enigma iber mostra peces de gran valor trobades a la Terra Alta, el Baix Penedès o la Ribera d'Ebre. Així, d'aquesta última comarca són unes petites monedes de bronze que els homes de l'exèrcit cartaginès d'Anníbal van perdre en el seu camí cap a l'enfrontament amb Roma. «Un exèrcit de 30.000 homes deixava rastre, sobretot allà on instal·lava el campament. La concentració d'aquests objectes es va trobar en les Aixal·les, a Ascó, en un punt que coincideix amb un gual de l'Ebre, on l'aigua és poc profunda. I per tant tot lliga molt bé per pensar que per aquí va passar Anníbal, des de Cartagena als Pirineus», manifesta Asensio.

D'igual manera, es pot apreciar el Tresor de Tivissa, compost per un lot de peces de vaixel·la, de plata, «vinculada a l'àmbit de la religió». També una finalitat religiosa tenia el vas ritual amb esvàstica i cap de moltó, que va aparèixer al poblat del Coll del Moro. De l'esvàstica, Asensio puntualitza que tot i la sorpresa que pot provocar en l'actualitat, era un motiu decoratiu molt habitual a l'antiguitat i que justament els nazis la van recuperar de material cèltic.

Màscara grotesca púnica del nucli del Mas d'en Gual al Vendrell.

Mentrestant, l'enigma iber també és present a la màscara grotesca púnica del nucli del Mas d'en Gual, al Vendrell, una peça inèdita. «No sabem com va arribar a un establiment rural i no a una gran ciutat», diu l'expert. No obstant això, sí que se sap que els ibers lluitaven com a mercenaris i que per tant es desplaçaven a Sicília o Sardenya, on va haver-hi diferents conflictes bèl·lics i d'on és originària aquesta màscara».

Aquest tast de la civilització ibera es pot degustar de manera sencera a l'exposició a Barcelona. Més informació: www.mac.cat

Glòria Aznar/Diari de Tarragona

<https://www.diaridetarragona.com/cultura-vida/La-petjada-dels-ibers-20210602-0016.html>